

T.C.

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

CEZA BÖLÜMÜ

ESAS NO : 1989/38

KARAR NO : 1989/38

ÖZET : Askerlikle ilişigi kesilen sanığın askeri olmayan suçuna ait davanın 353 sayılı Kanunun 17.maddesi uyarınca adli yargı yerinde görülmesi gerektiği hk.

TCK .142, 141 mad.

K A R A R

Davacı : K.H.

Sanık : Mehmet Mehdi Zana

O L A Y : 1- Diyarbakır 7.Kolordu Komutanlığı Askeri Savcılığı'nın 10/5/1988 gün,619-607 sayılı iddianamesi ile; sanığın Diyarbakır Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesinde yasa dışı özgürlük yolu isimli örgüte üye olmaktan dolayı tutuklu olarak yargılandığı sırada 30/3/1988 günü (bundan sonra duruşmalarda kürtçe konuşacağım, Irakta halkımıza yapılan katliâmı lânetliyorum) dediği ve davanın talik edildiği 28/4/1988 günlü celsede de kürtçe konuşmaya başladığı ve milli bütünlük içersinde bulunan Türk Halkından ayrı kürt halkının varlığını ileri sürerek bölücülük propagandası yaptığı gibi 2932 sayılı Türkçeden Başka Dillerde Yapılacak Yayınlar Hakkında Kanununun 1.,2.ve 3/a. maddelerine aykırı davrandığı ileri sürülerek Türk Ceza Kanununun 142/3,141/6 yoluyla 142/5 ve 2932 sayılı Kanununun 4/b. maddeleri gereğince tecziyesi için hakkında kamu davası açılmıştır.

2-Diyarbakır 7.Kolordu Komutanlığı Askeri Savcılığı'nın 13/6/1988 gün,929/754 sayılı iddianamesiyle, sanık Mehmet Mehdi Zana'nın Diyarbakır Sıkıyönetim Askeri Mahkemesinde tutuklu olarak yasa dışı örgüt üyesi olmak suçundan dolayı yargılandığı sırada 1/6/1988 günlü celsede ikaza rağmen kürtçe konuşmaya devam etmek suretiyle 2932 sayılı Türkçeden Başka Dillerde Yapılacak Yayınlar Hakkında Kanununun 1.,2.ve 3/a. maddelerine muhalefet ettiği ileri sürülerek aynı Kanununun 4/b. maddesi gereğince tecziyesi için hakkında kamu davası açılmıştır.

Her iki davayı birleştiren Diyarbakır 7.Kolordu Komutanlığı Askeri Mahkemesi, 29/6/1989 gününde,573-482 sayı ile; Sanığın Adalet Bakanlığına bağlı Eskişehir özel tip cezaevine nakledilmek suretiyle asker kişi sıfatı kalktığından askeri mahkemede yargılanmasını gerektiren ilgi kesilmiş bulunmakla 353 sayılı Kanunun 17. maddesi uyarınca mahkemesinin görevsizliğine karar vermiştir.

Diyarbakır Devlet Güvenlik Mahkemesi, 31/8/1989 gününde,315-221 sayı ile; 353 sayılı Kanununun 10/F fıkrasına göre askeri yargı organınca tutuklanan sanığın suç tarihinde asker kişi olmasına ve gene 353 sayılı Kanununun 9. maddesine göre asker kişinin askeri mahalde işlediği suçta ait davanın askeri mahkemede görülmesi gerekmesine binaen mahkemesinin görevsizliğine karar vermiştir.

Böylece her iki mahkemenin kesinleşen görevsizlik kararları arasında,2247 sayılı Kanununun 14. maddesinde belirlenen olumsuz bir görev uyumsuzluğu

doğmuş ve dosya Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'nın 25/10/1989 günlü, 3209 sayılı yazısıyla Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE : Türk Ulusu adına yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü Muammer Turan'ın Başkanlığı'nda, İhsan Özkaya, Ahmet Sevgili, Uzel Kızılkılıç, Yavuz T.Özgen, Ersin Eserol ve Dr.Önder Ayhan'ın katılmaları ile yaptığı 8/12/1989 günlü toplantıda, geçici raportör Hakim İsmet Köker'in raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; toplantıya, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Savcı İsmet Gökalp ile Askeri Yargıtay Başsavcısı yerine katılan Hakim Kıdemli Yüzbaşı Ekrem Gülseçkin'in Adli Yargı yerinin görevli olduğu yolundaki sözlü ve yazılı düşünceleri alındıktan sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Yukarda olay yerinde açıklandığı üzere sanığın, sıkıyönetim askeri mahkemesinde yargılandığı sırada duruşmada bölücülük propagandası yaptığı ve 2932 sayılı Türkçeden Başka Dillerde Yapılacak Yayınlar Hakkında Kanuna muhalefet ettiği ileri sürülerek Türk Ceza Kanununun 142/3., 141/6., 142/5 ve 2932 sayılı Kanunun 4/b. maddeleri gereğince tecziyesi istemiyle hakkında kamu davaları açılmıştır.

Dosya münderecatına göre sanığın Eskişehir özel tip cezaevine nakledildiği ve bu cezaevinin Adalet Bakanlığına bağlı olduğu anlaşılmaktadır.

353 sayılı Askeri Mahkemeler Kuruluş ve Yargılama Usulü Hakkındaki Kanunun 9.maddesinde, askeri mahkemelerin görevleri, asker kişilerin askeri olan suçlarıyla bunların asker kişiler aleyhine veya askeri mahallerde veya askeri hizmet ve görevleri ile ilgili işledikleri suçlara ait davalara bakmak olarak gösterilmiştir.

Dava konusu olayda, sıkıyönetim askeri mahkemesince tutuklanması sebebiyle sanığın 353 sayılı Kanunun 10/F maddesi gereğince "asker kişi" olduğu ve suçun askeri mahalde işlenmesi nedenleriyle askeri yargı yerinin görevli olabileceği düşünülebilir ise de, sanığa atılı suçların niteliğinin gözönünde tutulması gerekir.

Askeri suç, gerek öğretide gerekse uygulamada asker kişiler tarafından işlenmesi olanağı bulunup da Türk Ceza Kanununda bir bölümü veya bütünü düzenlenmeyen ve askeri bir hizmet ve görevin ihlâlini ifade eden suçlarla, bu nitelikte olmamakla beraber, askeri bir menfaatı koruma amacı güden ve askeri Ceza Kanunu tarafından düzenlenen veya yapılan gönderme nedeniyle bu Kanunun uygulama alanına giren suçlar olarak tarif edilmektedir. Askeri cezaevinden Adalet Bakanlığı sivil cezaevine gönderilen sanığın asker sıfatı kalmadığı anlaşılmaktadır.

Bu durumda atılı suçun, Türk Ceza Kanununda düzenlenip, askeri suç kapsamında bulunmaması ve sanığın askeri mahkemede yargılanmasını gerektiren ilişkinin de kesilmiş olması nedeniyle davanın 353 sayılı Kanunun 17. maddesi uyarınca adli yargı yerinde görülmesi ve Diyarbakır Devlet Güvenlik Mahkemesinin görevsizlik kararının kaldırılmasına karar verilmesi gerekir.

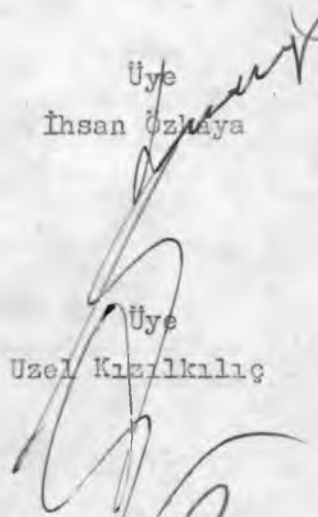
Mr

S O N U C : Anlaşmazlığın, niteliğine göre adli yargı yerinde çözülmesi gerektiğince, bu nedenle Diyarbakır Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin 31/8/1989 günlü, 315-221 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına 8/12/1989 gününde kesin olarak oybirliğiyle karar verildi.

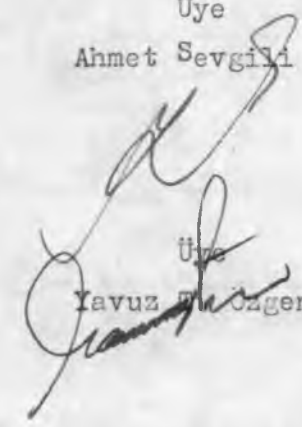
Başkan
Muammer TURAN

Üye
İhsan Özkaya

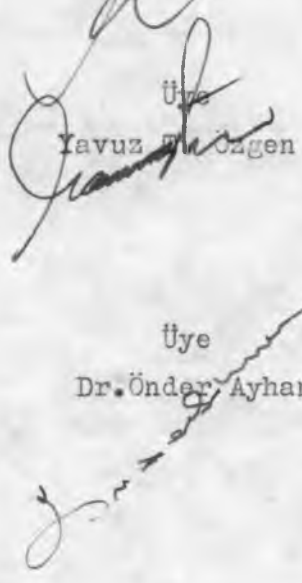
Üye
Ahmet Sevgili

Üye
Uzel Kızılkılıç

Üye
Yavuz Özgen

Üye
Ercin Eserol

Üye
Dr. Önder Ayhan

G/T.

M

Bu kararın Resmî gazete'de yayımı uygundur.

Başkan

